

Verksamhetsplan 2021
Ideella föreningen Sambruk med firma
Sambruk i Sverige

Innehållsförteckning

Föreningen	3
Omvärld	4
Verksamheten	6
Föreningen och våra medlemmar	6
Verksamhetsutveckling och digitalisering	7
Sambruks digitala tjänster	9
Forskningssamarbete mellan akademien, kommunal verksamhet och näringslivet	15
Projekt	27
Nätverk och seminariedagar	28
Organisation	30
Budget	31

Föreningen

Föreningen Sambruk sedan 2005 som ett gemensamt, samlande organ för verksamhetsutveckling och digitalisering för Sveriges kommuner. Sedan starten har medlemmar sett en stor fördel i att kunna dela på kostnader för verksamhetsutveckling, digitalisering och kompetensutveckling. Sambruk är en ideell, icke-vinstdrivande förening av kommuner för kommuner. Föreningen har i dagsläget en dryg tredjedel av Sveriges kommuner som medlemmar, som tillsammans representerar mer än hälften av Sveriges befolkning.

Föreningens medlemmar är de kommuner och andra organisationer som mest aktivt, och i samverkan vill satsa på att förbättra både sin interna verksamhet och servicen till sina medborgare och andra intressenter. Både pågående, långsiktiga förvaltningsåtaganden och nystartade utrednings-/utvecklingsprojekt bygger på Föreningens väl beprövade samverkanskoncept. Konceptet är ett omfattande strukturkapital av väl etablerade metoder, modeller och även administrativa rutiner, som erbjuder ett effektivt stöd till våra medlemskommuner i deras strävan att förbättra sina verksamhetsprocesser.

Vår vision är att alla kommuner ger sina medarbetare, invånare och brukare möjligheten att hantera sina ärenden på ett kostnadseffektivt, hållbart, smart och tillgängligt sätt.

Vår mission är därför att vara en attraktiv och naturlig del av medlemmarnas digitala transformation och utveckling genom att erbjuda relevanta digitala tjänster av och för medlemmarna samt kostnadseffektiv samverkan kring kompetens, och utveckling av digitala tjänster.

Vad är fördelarna med Sambruk?

I Sambruk finns en hållbar användning av skattemedel när kommuner delar på kostnaderna för finansiering av digitalisering.

Sänkta kostnader för digitalisering: genom att använda Sambruks smarta tjänster och produkter som är gemensamt utvecklade och anpassade till kommunernas verksamhet. Tjänsterna används till självkostnad. Våra medlemmar kan också sänka kostnader för utveckling genom att göra denna tillsammans med andra medlemmar.

Delaktighet och påverkan: i förvaltningsråden för styrning av Sambruks digitala tjänster är de kommuner som använder Sambruks tjänster direkt delaktiga i beslut om utveckling och funktioner i tjänsterna. Detta är mycket uppskattat av kommuner som deltar.

Utvecklad service: Sambruks tjänster och nätverk hjälper våra medlemmar att utveckla sin service gentemot medborgare och företag

Slipp upphandla: medlemmar i Sambruk behöver inte heller gå igenom upphandlings-förfaranden för att ta del av våra tjänster. Tack vare Teckal-undantaget går det att avropa de tjänster där föreningen redan har tecknat avtal.

Kompetensutveckla genom nätverk: eftersom allt vårt arbete sker i samverkan med våra medlemmar tar man också del av varandras kunskap och erfarenheter.

Året som gått

Vi har kunnat mötas i seminarier kring allt från digitala nämndmöten till hur webbtillgänglighetsdirektivet bör hanteras. Nyligen sattes SIS-standard SS12000, en standard för hur information om elever i skolan skall struktureras, som Sambruk tagit initiativ till. Sambruks tjänst **EGIL** som bygger på SS12000 har väckt stort intresse, inte minst för i samband med de digitala nationella proven som är under uppbyggnad. För stunden är det 14 nya kommuner som är på väg att ansluta sig till EGIL.

Blickar vi tillbaka ser vi också att det hänt mycket i Sambruk under 2020, flera av våra tjänster har tagit stora steg framåt. Barnbibliotekstjänsten **Bibblix**, flerfaldigt prisnominerad under året, har rönt stor uppmärksamhet. En stor mängd kommuner har anslutit sig till Bibblix och fler strömmar till i stor takt!

Provisum, Sambruks kompletta lösning för överförmyndarverksamhet, är i slutfasen av att gå över till en helt ny teknisk plattform, ett stort projekt för Sambruk.

Även i Sambruks tjänst för det kommunala aktivitetsansvaret – **UKA** pågår ett plattformbyte. Flera andra Sambrukstjänster, som **Tillarbetslivet.nu**, och **Multifråga**, har tagit stora tekniska steg framåt och utvecklas kontinuerligt vidare inom Sambruk gemenskapen - tillsammans är starkare!

Omvärld

Digitaliseringsutvecklingen har intensifierats kraftigt på senare år och i än högre takt under 2020 när Covid-pandemin tog världen i sitt grepp. I och med pandemin med nödvändigheten att arbeta på distans har digitaliseringen tagit ett stort steg i utvecklingen. Tack vare att olika regeringar i Sverige haft en samsyn på digitalisering har utvecklingen inom det offentliga Sverige fortsatt med oförminskad styrka.

Data och infrastruktur behöver standardiseras för att effekter av utvecklingen ska nå sin fulla potential. Regeringen har nu också tydliggjort att digitala lösningar ska vara förstahandsval i den offentliga förvaltningens verksamhet och i kontakter med privatpersoner och företag. Ett av regeringens uppdrag till ett antal myndigheter att möjliggöra lösningar för individen till kontroll och insyn av data om individen faller väl in i Sambruks Vinnovafinansierade projekt Medborgarnavet.

Digitaliseringen och regulatoriska krav innebär tillsammans en mycket stor utmaning för landets skolhuvudmän och samarbete mellan huvudmän kan avlasta den administrativa bördan och utmaningen för varje enskild huvudman. Detta är ett för Sambruk väldigt typiskt området att kliva fram och erbjuda samarbete i utmanande och tidskrävande frågeställningar.

Samarbeten

Då samordning och samverkan stärker digitaliseringsutvecklingens kraft har samverkan inom digitalisering har sedan Föreningen Sambruk startade spridit sig i till ett antal regionala samverkansorgan i Sverige. Även SKR har de senaste åren genom Inera inriktat sitt digitaliseringsarbete mer på kommunalt samarbete.

Samarbetet inom Sambruk

Sambruk samarbete fokuserar på verksamhetsprocesser för och utveckling av verksamhetsnära slutanvändartjänster samt nätverk för verksamhetsnära behov. Sambruk arbetar som en modern organisation med fokus på delningsekonomi och organisationen är flexibel och snabbriktad i arbetet med våra medlemmars behov. Våra medlemmar kan samarbeta med varandra över hela landet, de medlemmar som önskar delta i en utveckling, ett projekt eller ett nätverk kan välja att göra det utan att behöva komma överens tex med andra i ett kommunalförbund.

Internetstiftelsen - Skolfederation

Skolfederation driver en serie seminarier för att möjliggöra och underlätta skolans digitalisering. Sambruk är en aktiv samarbetspartner till Skolfederation för dessa seminarier.

DIGG

Verksamhetsområdet för DIGG omfattar samtliga statliga myndigheter, länsstyrelser, regioner och kommuner. DIGG har fått ett antal nationellt övergripande ansvar från regeringen. Ett av dessa är Öppna Data där Sambruk har en förfrågan om att tillsammans med DIGG genomföra seminarier tillsammans med våra medlemmar för att höja kompetensen om Öppna Data i Sverige.

Skolverket

Skolverket har det övergripande sektorsansvaret för skolans digitalisering. Här är Sambruk en av parterna som Skolverket samarbetar med. Sambruk deltar i FFIS, Skolverkets organisation för standardisering och Skolverket deltar i ett antal projekt som Sambruk ansvarar för.

SKR/Inera

SKR har tillsammans med den övervägande majoriteten av Sveriges kommuner blivit delägare i Inera AB. Inera AB fokuserar på tjänster med komplex infrastruktur och komplext informationsutbyte mellan olika organisationer samt på arkitektur och standards. Inera AB och Föreningen Sambruk kompletterar därför varandra då de bägge organisationerna arbetar med olika fokus för våra respektive samarbeten.

Lokala och regionala samarbeten

Betydligt fler regionala samverkansorgan finns idag än när Sambruk startade. De regionala samverkansorganen är ofta kommunalförbund där utveckling oftast måste beslutas i enighet mellan de i förbundet deltagande kommunerna.

Göteborgsregionen, GR

I projektet Digitala Produkter har föreningen bland annat samverkat med GR. Samverkan fortsätter inom skolans digitalisering vilket är GRs verksamhetsområde.

VLM institutet

VLM-institutet verkar för ett fruktbart samspel mellan teknikens möjligheter, användarnas verklighet och forskningens teorier. Syfte att stödja utvecklandet av väl fungerande virtuella miljöer för lärande och angränsande verksamheter, av betydelse för medlemskommunerna.

Föreningen samverkar med VLM-institutet bland annat genom att Sambruk ingår i VLM-institutets forskningsråd.

Region Jönköping

Samverkansmöjligheter diskuteras tillsammans med Region Jönköping, och möjligheterna till samverkan kommer att definieras under året.

Swedish EdTech industry

Swedish EdTech är en ideell branschorganisation som, genom att samla leverantörer inom den svenska edtechbranschen, vill bidra till innovation och utveckling, till nytta för svensk förskola, skola, vuxenutbildning och högre utbildning.

Sambruk samarbetar med Swedish EdTech i projekt där skolhuvudmän och leverantörer behöver samarbete för att uppnå ett bra resultat för skolhuvudmän och våra medlemmar.

Verksamheten

Föreningen Sambruks verksamhet består av olika ben:

- Digitala tjänster utvecklade med och för våra medlemmar
- Projekt för nya tjänster tillsammans med våra medlemmar
- Nätverk som drivs med och för våra medlemmar
- Webinarier/seminarier samt deltagande i konferenser för kompetensutveckling i samverkan med och för våra medlemmar.

Sambruk verkar framför allt i de kommunala områdena

- Skola
- Stöd och bistånd
- Kultur och delaktighet

Skola är den mest omfattande delen av såväl våra medlemmars som av föreningens verksamhet.

Föreningen har även tjänster och aktiviteter inom området trafik och fastighet.

Föreningen och våra medlemmar

Att stärka banden till befintliga medlemmar

Föreningen Sambruk är i högre utsträckning en känd aktör i det offentliga Sverige och på ett ekonomiskt rimligt sätt behöver föreningen fortsätta att synas och verka i det landskapet.

Sambruk har det senaste året uppmärksammats mer genom möjligheten att vara mer aktiva tack vare att föreningen nu har fler medarbetare. Banden till befintliga medlemmar bör kontinuerligt stärkas för att Sambruks värde ska bli tydligt för medlemmarna. Detta kan göras genom att

- Erbjud ett efterfrågat utbud av tjänster och projekt
- Driva nätverk som intresserar medlemmar
- Förankra, engagera och föra dialog mer aktivt med medlemmar
- Säkerställa att information och kommunikation når fram till rätt mottagare

Intern upphandling – Teckalundantaget

Föreningen Sambruks medlemmar kan avropa tjänster från föreningen baserat på ett undantag i lagstiftningen om offentlig upphandling, undantaget för intern upphandling. Detta baserar sig på att Sambruks huvudsakliga verksamhet riktar sig till medlemmar samt att medlemmar har möjlighet att utöva kontroll över Föreningen Sambruk. Det är viktigt att medlemmarna har kunskap om detta och medverkar till att föreningen har rätt kontaktuppgifter och det är likaså viktigt att föreningen bereder våra medlemmar möjlighet att utöva kontrollen.

Aktiviteter för ökat medlemsantal

I Sambruk behöver det finnas en aktiv interaktion med och mellan föreningens medlemmar. Sambruk startades av kommuner för kommuner, aktiviteter för att återskapa engagemang och energi behöver prioriteras.

- Uppsökande verksamhet, främst digitalt för dialog med medlemmar.
- Ordna webinar om ämnen som är relevanta för våra medlemmar.

- Sambruk deltar när vi blir inbjudna att delta som talare vid seminarier och konferenser och bidra till kunskapsspridning.

Målsättning för medlemsutveckling

Föreningen Sambruk har vid ingången av 2021 - 101 medlemmar.

Mål

- Sambruk ska ha minst 125 medlemmar (2021)

Kännedom om föreningen Sambruk

Digitalisering i kommunerna drivs i ökande omfattning direkt från verksamheterna. IT- eller digitaliseringsavdelningar agerar som stöd snarare än som huvudansvarig. I vissa fall gör verksamheterna upphandlingar tillsammans med inköps- eller upphandlingsansvarig utan att IT-digitaliseringsavdelningen är involverad.

Konsekvensen för Sambruk är att föreningen inte har en kontaktperson från IT hos medlemskommuner utan minst en kontaktperson för varje verksamhet. En utmaning är att man i en kommun inte alltid känner till vad andra verksamheter har för åtaganden. Det kan innebära att en del av en kommun kan nyttja tjänster från Sambruk och att övriga delar av kommunen inte känner till kommunens medlemskap i Sambruk.

Detta delvis nya landskap behöver påverka hur Sambruk kommunicerar med kommunerna.

Mål

Att synliggöra föreningens Sambruks värde för medlemskommuner och göra fler kommuner intresserade av medlemskap samt föreningens tjänster och projekt.

- Varje medlemskommun med en tjänst ska nyttja ytterligare en (1) tjänst (2022). Kommun som börjar nyttja en tjänst ska inom två år använda ytterligare en tjänst.
- Medlemskommuner som ännu inte nyttjar någon tjänst ser värdet i att använda en tjänst, eller delta i ett nätverk. (2022)
- En digital tjänst som mer än tre fjärdedelar av alla medlemmar använder (2023)

Mål

Digitala tjänster/produkter/ramverk.

- Alla produkter (ramverk) följer Sambruks tydliga förvaltningsstruktur (2020)
- Etablera tydliga nätverk för utbyte av erfarenhet och kompetens kring föreningens tjänster, (2020)

Verksamhetsutveckling och digitalisering

Föreningen bör ha en aktiv omvärldsnärvaro i våra tre stora verksamhetsområden. Såväl för att fånga våra medlemmars behov som att om världsbevaka.

I takt med att intresset för föreningens tjänster växer är det viktigt att föreningen ser över möjligheten att ytterligare stärka vår organisation, leveranskapacitet och strukturkapital. Föreningen planerar att därför att genomföra en utvecklarkonferens.

Förvaltning av digitala tjänster

Sambruk erbjuder stöd med förvaltning av sina digitala tjänster och skiljer sig här från enskilda kommunförbund som utvecklat en tjänst för sitt eget förbund, eller från enskilda kommuner som inte kan tillhandahålla sina tjänster till andra kommuner. Många vill vara innovatörer men någon måste göra jobbet och tillhandahålla förvaltningen och här tar Sambruk ett ansvar.

Aktiv medverkan vid utveckling

Sambruks tjänster är designade för att vara tillgängligt för alla svenska kommuner, och nyttjas oftast via molnbaserade tjänster. Användande kommuner ingår i ett Förvaltningsråd och beslutar gemensamt kring kommande utveckling. Genom samverkan i Förvaltningsrådet stöttar kommunerna varandra, utbyter erfarenheter och påverkar frågor kring det kommunala aktivitetsansvaret. Leveranserna inkluderar en fullt operationell drift- & förvaltningsfunktion för systemmiljön.

Kommuner som använder tjänster drar nytta av och förbinder sig till delaktighet

Aktiviteter för ökat nyttjande av befintliga tjänster

I förvaltningsråden för respektive tjänst bör informationsspridning och marknadsföring av den specifika tjänsten planeras och medlemmar vara aktiva i att informera varandra.

- Paketera informationsmaterial samt skapa möjlighet att testa tjänsterna via vår webb.
- Färdigställa sk ”on-boarding” processer så att det blir lätt och smidigt att börja nyttja föreningens tjänster.
- Skapa aktiviteter, information och material för att öka antalet kommuner som känner till och nyttjar föreningens tjänster.
- Där så är ekonomiskt möjligt erbjuda webinar för våra tjänster.

Inköpsprocessen hos kommuner

När ett behov som föranleder utveckling, inköp eller anskaffning av digitalt verksamhetsstöd uppstår hos en verksamhet finns det några alternativa vägar kommunen kan gå. Att avropa från Föreningen Sambruk är en av dessa, se till att detta blir känt hos kommunens förvaltningar samt hos kommunens inköps- eller upphandlingsfunktion.

- Sambruks smarta tjänster är utvecklade av kommuner för kommuner. Medlemskommunen är med och driver utvecklingen och tar fram gemensamma lösningar tillsammans med andra.
- Sambruk ansvarar för utvecklingsprocessen samt för förvaltning av resultatet så att medlemskommuner kan fokusera på sin kärnverksamhet. Sambruks medlemmar delar på kostnaderna för en smart användning av skattemedel.
- Kommunens verksamhet kan ta del av våra färdiga lösningar utan att upphandla.
- Verksamheten kan stärka sin förmåga och medarbetare sin yrkesroll genom att ta del av andras erfarenheter i den digitala transformationen.
- Du kan hitta eller själv skapa olika former och forum för kompetens- och erfarenhetsutbyte inom Sambruk

Sambruks digitala tjänster

Biblix för folkbibliotek i Sverige

Biblix, biblix.se, är en barnbiblioteksapp utvecklad tillsammans med barn. Biblix vänder sig till 6-12-åringar och låter dem själva utforska och inspireras i sitt läsande, utan att en förälder, lärare eller bibliotekarie påverkar.

Ett förändrat läge i världen utifrån den pandemi som världen genomlever gör att en del bibliotek stängts för fysiska besök. Digitala lån kan då erbjuda nya möjligheter att stimulera barnens läslust.

Nytta för medlemmarna

- + Ett utbud av böcker som kvalitetsgranskats av barnbibliotekarier i dialog med barn! Böcker som passar allt från nybörjarläsaren till bokslukaren.
- + **Ger frihet för barn att låna e-böcker genom biblioteket!**
Bra boktips för barn och det kommer från någon annan än föräldrarna.
- + **Förutsägbar kostnad för lån av barn-e-böcker!**
Samma kostnad för kommunen oavsett hur många lån som görs av det utbud som finns i Biblix.

Planerat arbete

Sambruk tillhandahåller och erbjuder medieinnehåll, förvaltning och drift för Biblix. Under 2021 planeras för att ännu fler kommuner kommer att börja använda Biblix. Därtill ska Sambruk fastställa förvaltningsorganisation.

Förvaltning

Teknisk förvaltare: Stockholms Stadsbibliotek

Innehållsförvaltare: Malmö Stadsbibliotek

Drifttjänst: Ballou Internet Service AB

Innehållsleverantör: Axiell Media AB

Användande kommuner

Botkyrka, Falkenberg, Gislaved, Hagfors, Hammarö, Härnösand, Katrineholm, Kil, Norrtälje, Nässjö, Malmö, Skellefteå, Sollentuna, Stockholm, Sundsvall, Säffle, Torsby, Umeå, Vellinge, Vingåker, Värmdö, Ystad, och Årjäng, Östersund.

Egil

EGIL är en tjänst som enkelt och automatiserat skapar, underhåller och så småningom även raderar elevernas användarkonton i digitala läromedel. EGIL fungerar även på samma sätt för de Digitala Nationella Proven, DNP. Det innebär att ni på skolan kan automatisera hanteringen av digitala konton. Skolans huvudman, som också är personuppgiftsansvarig, får också kontroll över vilka användarkonton som finns i de externa tjänsterna och kan säkerställa att personuppgifterna hanteras på ett korrekt sätt.

Nytta för medlemmarna

- + **Automatisering av manuell rutin!**
Programvara som hämtar uppgifter om en skolhuvudmans elever, vilka ingår i urvalet till en viss läromedelstjänst, och skickar dem till leverantören av tjänsten, läromedelsförlag och Skolverkets Digitala Nationella Prov.

+ **Sparar tid och pengar!**

Enkelt och driftsäkert ”utsöknings”- & överföringsprogram, som eliminerar en väsentlig mängd manuellt arbete för såväl lärare som IT i skolan. Betala för rätt elever!

+ **Ökad säkerhet, följer lagen, höjer kvaliteten!**

Erbjuder en mycket säkrare hantering av personuppgifter, vilket krävs m a p GDPR och är Schrems II säker & krypterad

Planerat arbete

Föreningen samarbetar med Skolverket i försöksverksamhet för att säkerställa att EGIL kommer att kunna användas för Digitala Nationella Prov, DNP. Skolverket kommer besluta den detaljerade arkitekturen för DNP under året vilket tillsammans med försöksverksamheten förmodas påverka insatserna kring EGIL. Den strategiska inriktningen för EGIL, som den enda fullt leverantörsoberoende lösningen, inom området, är att stödja DNP. I princip samtliga av EGILs användarkommuner och potentiella användarkommuner anger DNP som huvudskälet till valet av lösning.

Deltagande kommuner:

Hedemora, Helsingborg, Markaryd, Ängelholm, Upplands Väsby, Höglandsförbundet (5 kommuner) samt Göteborgsregionen (13 kommuner).

Deltagande projektparter, medfinansiärer:

Alingsås, Båstads, Västerås, och Ängelholms kommuner, samt Höglandsförbundet.

Internetstiftelsen i Sverige, samt läromedelsförlagen Gleerups, Liber, Läromedia, Majemaförlaget, Natur & Kultur, NE och Studentlitteratur.

Förvaltning

Teknisk förvaltare: Joe Siltberg

Drifttjänst: Driftas av varje kommun

Ekonomiskt bistånd

Informationsförsörjningstjänst till stöd för handläggning av ekonomiskt bistånd samt med en möjlig e-tjänst för klienterna som söker bistånd.

Multifråga är ett webbaserat system som på ett snabbt och enkelt sätt hämtar uppgifter från flera statliga myndigheters system. Informationen överförs omedelbart och helt elektroniskt och sammanställs på ett överskådligt sätt. Multifråga hämtar information från Försäkringskassan, CSN, Pensionsmyndigheten, Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, Transportstyrelsen och Skatteverket samt A-kassorna.

Tjänsten e-Ansökan ger den som söker fortsatt bistånd tydlig och pedagogisk vägledning för att kunna fylla i de uppgifter som behövs för att ansökan ska kunna behandlas. Tjänsten består av ett antal webbaserade formulär och kan användas både som en vanlig e-tjänst och som ett stöd för att fylla i ansökningsblanketten korrekt även om man sedan väljer att skicka in den på papper.

Eftersom tjänsten guidar den sökande genom samtliga formulär samt genomför kontroller på ifyllda eller ofullständiga uppgifter ökar förutsättningarna för att Socialtjänsten ska få in kompletta och korrekt ifyllda ansökningar. Tjänsten sparar tid vilket bidrar till att minska stressen på arbetsplatsen.

Nytta för medlemmarna

+ **Sparar tid!**

Mycket snabbare information från myndigheterna ("en knapptryckning" – istället för att vänta i telefonkö) om ekonomisk information i ett handlägningsärende

+ **Sparar (onödigt) arbete!**

Minimerar behovet av efterkontroller och eventuella rättningar av felaktiga utbetalningar, beroende på ofullständiga uppgifter

Planerat arbete

Vidareutveckling utifrån förvaltningsrådets önskemål och prioriteringar.

Användande kommuner - Multifråga

Borlänge, Bromölla, Falun, Grästorp, Lilla Edet, Luleå, Strömstad, Sölvesborg, Vaggeryd, Vilhelmina, Ystad, och Östra Göinge.

Användande kommuner – eAnsökan-EkBist

Från och med 2021 finns för tillfället inte någon användarkommun till e-tjänsten. För e-tjänsten finns stor koordineringspotential med projektet Medborgarnavet som beskrivs nedan.

Förvaltning

Teknisk förvaltare: Definitivus

Drifttjänst: Telia

FixaMinGata

Tjänsten FixaMinGata är en Sverigegemensam app och webbplats som ger invånare och besökare möjlighet att på ett enkelt sätt felanmäla problem i stads- och gatumiljön digitalt. Nu går det dessutom att integrera den med bakomliggande verksamhetssystem.

Nytta för medlemmarna

+ **Service till medborgare!**

En enkel app där medborgare kan rapportera fel i gatumiljö på ett enkelt sätt. Samma app kan användas för alla kommuner.

+ **Stöd till kommuner!**

Kommuner får information om fel i gatumiljön från fler än de egna medarbetarna och informationen kommer på ett standardiserat sätt för kommunen. FixaMinGata är integrerat med två ärendehanteringssystem Infracontrol och Service Now vilket automatiserar hanteringen.

Planerat arbete

Vidareutveckling utifrån förvaltningsrådets önskemål och prioriteringar.

Användande kommuner

Ale, Alingsås, Ekerö, Forshaga, Hofors, Kil, Klippan, Lysekil, Ockelbo, Skurup, Sollentuna, Surahammar, Östra Göinge.

Förvaltning

Teknisk förvaltare: Joe Siltberg

Drifttjänst: GleSys AB

Provisum

Provisum är ett komplett handläggarstöd och ett verksamhetssystem som är helt utvecklat för överförmyndarverksamhet. Inga ärenden blir liggande eller passerar sin förfallodag, och tack vare anpassade checklistor och ett användarvänligt system får kommunen full koll på sin verksamhet.

Nytta för medlemmarna

+ **Underlättar för handläggare att sköta sitt dagliga jobb!**

- Ett fullt digitalt och modernt verksamhetssystem, utvecklat för och av överförmyndarverksamhet
- Många olika ärendetyper med inbyggda checklistor
- Lätthanterade dokumentmallar

+ **Automatisering av manuell rutin!**

- Automatiserade funktioner bl a automatgranskning

+ **Unik överblick!**

- Ett unikt handläggarstöd som ger en fullständig överblick av pågående ärenden
- Systemet ger ansvarig en överblick över hela verksamheten och kan se till att arbetsmängden är rätt fördelad och att rätt insatser kan sättas in

+ **Ökad säkerhet, följer lagen, höjer kvaliteten!**

- Ökad rättssäkerhet och konsekvent handläggning – lätt att göra rätt
- Integrerade e-tjänster för ställföreträdare

+ **Anpassningsbart för olika kommuner!**

- Möjlighet att anpassa för respektive kommuns processer och rutiner

Planerat arbete

Första halvan av 2021 kommer fokusera på att slutföra den teknikmigrering som drivits under 2020. Provisum på den nya plattformen kommer att tas i drift under april. En utveckling av en SMS tjänst för att öka den digitala dialogen med ställföreträdare är inplanerad. Fortsatt vidareutveckling enligt förvaltningsrådets planering samt uppstart av nya kommuner i Provisum kommer därefter att ligga i fokus.

Användande kommuner

Eskestuna & Strängnäs, Gävle, Luleå, Mora (Leksand, Orsa, Rättvik, Vansbro, Älvdalen), Nacka (Vaxholm, Värmdö), Norrort (Sollentuna, Sigtuna, Upplands Väsby, Vallentuna), Södertälje (Nykvarn), Västra Gästrikland (Sandviken, Hofors, Ockelbo) samt Östersund (Krokom, Åre)

Förvaltning

Teknisk förvaltare: Resursen AB

Drifttjänst: Resursen AB

Tillarbetslivet

Tillarbetslivet.nu skapar en arena för utbildning och näringsliv med en e-tjänst som använd bland annat till praktik, prao, studiebesök och även för APL för gymnasieskolan. Kommunen administrerar prao och praktik smidigt på webbplatsen tillarbetslivet.nu. Webbplatsen ger möjlighet att koppla samman elever med arbetsplatser på ett smidigt sätt.

Nytta för medlemmarna

- + **Bättre service till näringsliv och elever!**
E-tjänsten tillarbetslivet.nu underlättar kontakter mellan utbildningsanordnare och arbetsliv kring praktikplatser, studiebesök med mera.
- + **Förbättrar kommunens hantering!**
Smidig administration av prao och praktik som ger möjlighet att koppla samman elever med arbetsplatser.

Planerat arbete

För 2021 finns en del mindre insatser planerade, men föreningen ser även över möjligheterna till att koppla samman Tillarbetslivet med EGIL. En sådan lösning skulle vara bra för båda tjänsterna.

Deltagande kommuner

Borlänge, Gagnef, Hedemora, Kinda, Leksand, Linköping, Mjölby, Norrköping, Nässjö, Tranås, Vetlanda, Västerås och Ydre.

Förvaltning

Teknisk förvaltare: Styel4Solutions

Drifttjänst: GleSys

UKA

Sveriges kommuner har enligt skollagen ett aktivitetsansvar för de ungdomar i kommunen som inte går i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan och som inte har fyllt 20 år. UKA är ett effektivt uppföljnings- och dokumentationssystem i arbetet med att stödja ungdomarna. Systemets möjlighet till dokumentation innebär snabb hantering för att fånga upp ungdomar och kunna erbjuda dem aktiviteter utifrån deras intresse, allt för att förhindra att de hamnar i utanförskap. Genom Sambruks tjänst UKA kan handläggare för det kommunala aktivitetsansvaret lägga mindre tid på listor, pärmar och Excelark och mer tid på individens behov.

Nytta för medlemmarna

- + **Frigör tid för aktivt arbete med ungdomar!**
Genom att systemet underlättar handläggares arbete kan handläggare få tid att arbeta med och träffa ungdomar.
- + **Underlättar för handläggare att sköta sitt dagliga jobb!**
Systemets möjlighet till dokumentation innebär snabb hantering för att fånga upp ungdomar och erbjuda aktivitet/sysselsättning utifrån intressen/tidigare genomförd aktivitet osv.
- + **God överblick!**
Här får handläggarna även en daglig överblick och en sammanställd information över tid, för att kunna följa upp verksamheten.

+ **Förenklar och kvalitetssäkrar inlämning av uppgifter till Skolverket!**

Två gånger per år ska kommuner rapportera in uppgifter till SCB kring de ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret. UKA hjälper på ett enkelt sätt till att samla in uppgifter och exportera det som ska skickas in för varje individ. På så sätt rapporteras rätt underlag redan från start. Systemet kan även ta fram en statistisk överblick, i form av cirklar och diagram, som efterfrågas inom den egna kommunen.

Planerat arbete

UKA utvecklades i en miljö som vid tiden för utvecklingen gav goda möjligheter att ta fram önskade funktioner. Den teknikmigrering som gjorts under 2020 kommer att avslutas under 2021. Ett arbete för översyn och vid behov anpassning till det nya tillgänglighetsdirektivet kommer att göras. Ytterligare utvecklingsarbete beslutat av förvaltningsrådet kommer att göras.

Användande kommuner

Borlänge, Hedemora, Kfb VBU, Luleå, Sundsvall, Säter, Sävsjö, Tranås, Västerås, Älvsbyn, Örebro, Örnköldsvik och Östersund.

Kommuner som nyttjar integration UKA → BEDA

Borlänge, Hedemora, Jönköping, Kfb VBU (Ludvika, Smedjebacken), Luleå, Sundsvall, Sävsjö, Tranås, Örebro, Örnköldsvik och Östersund

Förvaltning UKA

Teknisk förvaltare: Nejla AB

Drifttjänst: GleSys

Öppna verksamhetssystem skola

Sambruk har sedan starten verkat för öppenhet, både vad gäller arbetssätt och erfarenhetsutbyte men också för de tekniska lösningarna i befintliga och nya system som används i kommunernas verksamhet.

Skolan har varit ett av Sambruks fokusområden i flera utrednings- och utvecklingsprojekt.

Arbetet har resulterat i standarden SS 12000 som numera drivs av andra krafter än Sambruk. Föreningen har dock representation i SIS gruppen och betalar en årlig avgift för möjligheten att genom SIS fortsatt påverka arbetet med standarden.

Skolverket, FFIS fångade upp projektet Digitala produkter som arbetat med standards för att digitalisera beställningar av läromedel från ax till limpa. Digitala produkter har drivits av Sambruk och Internetstiftelsen med såväl medlemskommuner som läromedelsleverantörer och Skolverket som medverkande. Sambruk fortsätter att delta i arbete som görs av FFIS/SIS i arbetsgruppen för informationsstandarder för beställningar av digitala läromedel, AG06.

Det som AG06 konkret kommer att bygga vidare på är ett resultat av projektet Digitala produkter för beställningar och leveranser av digitala läromedel, BoL. Specifikationen för BoL ligger på Sambruks Github.

För att standardiseringsarbete för skolan ska bli riktigt värdefullt är det också viktigt att skolhuvudmän deltar annars är det lätt att leverantörer ensamma kan definiera standards som egentligen ska vara av och för skolhuvudmän. Det visar sig dock att skolhuvudmän anser att det inte har tid och resurser att delta vilket får till följd att en stor del av skolans standardiseringsarbete drivs av leverantörer.

Nytta för medlemmarna

+ **Öppna skoldata!**

Standards för skoldata ger möjligheter till integration med andra system. Öppen skoldata ger vidare möjlighet för att skapa nya tjänster inom skolan.

+ **Flexibel samverkan med olika parter!**

Standards för skoldata skapar möjligheter för ett eko-system som öppnar för samverkan mellan många leverantörer och utvecklare.

+ **Minska mängden administrativt arbete i skolan!**

Alla kommuner behöver göra mycket av det administrativa arbetet, genom att samarbeta kan varje kommun minska antalet timmar som varje kommun lägger på administration.

Deltagande kommuner

Jönköping och Malmö.

Forskningssamarbete mellan akademien, kommunal verksamhet och näringslivet

Medborgarnavet – en medborgarcentrerad informationsdelningstjänst för en öppen e-förvaltning

Medborgarnavet är ett Vinnovafinansierat projekt i samarbete med Uppsala universitet och Definitivus AB.

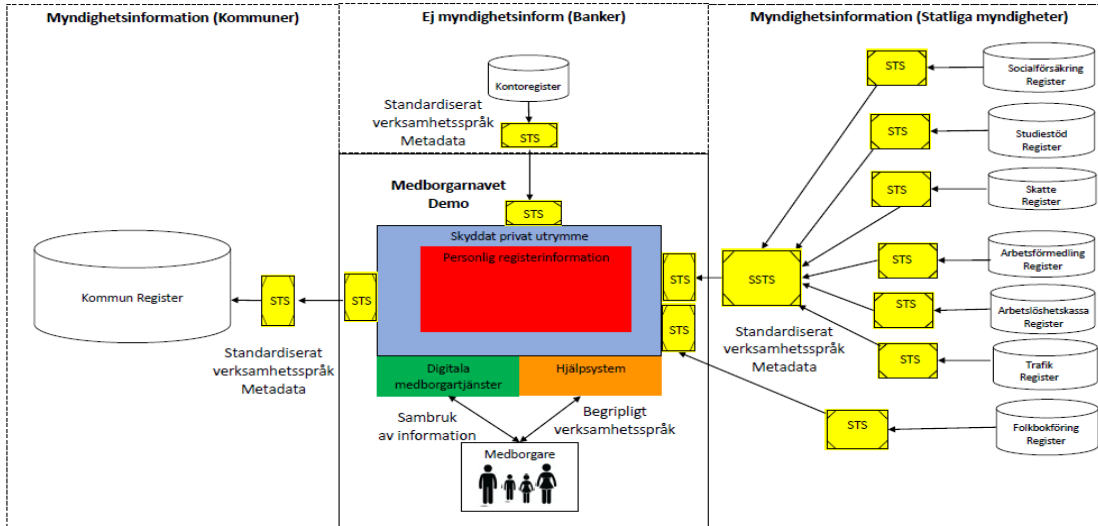
Allmänt/introduktion

Medborgarnavet är ett FoU-projekt, delfinansierat av VINNOVA, som initierats under hösten 2020. Den framtagna e-tjänsten kommer för första gången ge medborgaren/individ en enkel tillgång till den information som finns i myndigheters register men även till helt annan registerinformation som medborgaren har rätt att få tillgång till, t.ex. från banker.

Tjänsten bygger på den grundläggande idén om att myndighetsinformation ska tillgängliggöras till medborgaren själv – delas *med* medborgaren, det handlar inte bara om att dela information *om* medborgaren mellan olika myndigheter i olika ärendesammanhang – det behöver finnas en balans mellan medborgarens respektive det offentliga behov av data. Medborgarnavet blir också en unik infrastrukturkomponent för att effektivisera och dela information i ärenden med ett tydligt ändamål som involverar flera myndigheter och parter, samt under medborgarens uttryckliga initiativ och kontroll. Därmed stärks förtroendet mellan medborgare och offentlig sektor, medborgarengagemanget ökar och framför allt så förbättras förvaltningens öppenhet – på medborgarens villkor, samtidigt som en ökad effektivisering av den offentliga förvaltningen möjliggörs. Enkelt uttryckt kan Medborgarnavet bli en säker webbapplikation där en medborgare når information om sig själv från många källor – och där det också kan arrangeras möjlighet att göra olika ansökningar etc.

Föreningen Sambruk kommer *inte* att nyttja Medborgarnavet för att tillhandahålla till Medborgarnavet närallgande tjänster i Medborgarnavet.

Flödesschema

Figuren visar ett typiskt scenario som kommer att ingå i prototypen för e-tjänsten:

- 1) Det behövs myndighetsinformation från flera olika statliga register för att kunna redovisa den privata, sociala och ekonomiska situationen, i rollen som enskild medborgare, God man, eller som medlem i ett hushåll. Detta försvåras idag av att medborgaren inte kan få direkt förmedlad informationen från de statliga myndigheterna.
- 2) Nästa steg är att denna information behöver kombineras med ekonomisk information, som idag innebär kopiering av kontoutdrag och kvitton. Genom att ge individen möjlighet till direktförmedling från sitt bankkonto som t ex visar löneutbetalningar, hyreskostnader, etc skulle processen underlättas väsentligt, samtidigt som felkällor elimineras och datakvaliteten ökar.
- 3) Baserat på dessa informationskällor skulle medborgaren kunna skapa en ansökan eller redovisning, som skickas in till kommunen via direktförmedling.
- 4) Endast en mycket begränsad del av de informationsuppgifter som tjänsten hanterar innehåller kontouppgifter från banker och liknande och inte i något sammanhang förmedlar tjänsten ekonomiska transaktioner, varken tjänsten eller dess "operatör" (Föreningen Sambruk och dess kontrakterade parter) får tillgång till känsliga betalningsuppgifter. Arkiverings- eller spårningsfunktioner kommer därför *inte* att ingå i tjänsten.

Metod och teknik

Den information som kommer att förmedlas kommer bara att tillfälligt lagras för att kunna leverera ovanstående tjänster, och sedan tas bort.

Direktförmedling sker i vår lösning med hjälp av STS-tjänster (System-Till-System = de gula komponenterna). En viktig grundprincip är att STS-tjänsterna skall kunna hämta och lämna information via standardiserade API:er (Application Programming Interfaces).

För att göra detta möjligt måste det finnas tillgång till metadata, begripliga scheman som beskriver datastrukturerna som kan användas av tjänsteleverantörer (TPP) för att utveckla STS-tjänster. Begripliga metadata baseras på "nyttomeddelanden" vilka utgör grunden för utvecklingen av standardiserade API:er och STS-tjänster. Att utveckla nyttomeddelanden handlar inte främst om en teknisk standardisering utan om att standardisera myndighetsinformationen så att den kan utbytas digitalt på ett begripligt sätt. Föreningen Sambruk har utvecklat en metodik för att dokumentera och standardisera nyttomeddelanden och metadata via regelverket "Öppen Teknisk Plattform" (ÖTP – <https://sambruk.se/oppen-teknisk-plattform/>), vilket är en förutsättning för att underlätta informations-samverkan.

Den personliga informationen som ska tillhandahållas måste kunna behandlas på ett effektivt sätt (den röda komponenten i figuren). Medborgarnavet bygger på den grundläggande idén att myndighetsinformation bara ska lagras temporärt i de fall som det behövs för att visa och bearbeta informationen. Härmed uppnås ett antal fördelar vad gäller säkerhet, lagstöd och aktualitet. Arkitekturen för temporär lagring och förmedling av information är distribuerad, skalbar och kan enkelt byggas ut, genom att nya informationskällor lätt kan läggas till. Detta innebär också att andra informationskällor än myndighetsinformation kan läggas till, för medborgare som så önskar och å dennes vägnar, t ex kontoinformation från banker enligt PSD2. En vision inför framtiden kan vara att även källor såsom försäkringsinformation, fastighetsinformation, läkemedelslistor och annan information i sjukvården kunde tänkas ingå.

Med utgångspunkt från den personliga informationen som *temporärt* lagras i det personliga utrymmet ska det vara möjligt att skriva under och skicka in ansökningar och annan information elektroniskt till myndigheterna.

Det är bara medborgaren som har full tillgång till, och som kontrollerar och ansvarar för den personliga informationen. Det skyddade privata utrymmet (den blå komponenten) skyddas via användargränssnittet genom att standardiserade lösningar för elektronisk identifiering, autentisering och underskrift t ex BankID och Freja eID+. Det privata utrymmet skyddas gentemot STS-tjänster i den digitala infrastrukturen genom att standardiserade protokoll och certifikat för informationssäkerhet tillämpas i samband med direktförmedlingen av informationen.

Förslaget bygger på att det är medborgaren i rollen som personuppgiftsansvarig som förslagsvis genom avtal – inte ”Samtycke” – kontrollerar det privata utrymmet gentemot olika parter. Medborgaren kan avtala med TPP om att vara personuppgiftsbiträde. Observera att dessa avtal inte bara ska omfatta teknisk tillgång till tjänsterna utan också omfatta överenskommelser om informationens kvalitet och tillgänglighet gentemot de som är ansvariga för registerinformationen. Det innebär att det skyddade privata utrymmet kommer att hanteras på ett säkert sätt t ex enligt artikel 28 i GDPR, men utan den omfattande och problematiska hanteringen av ”Samtycke”. Enligt vår tolkning blir inte den myndighet eller organisation som tillhandahåller den information som medborgaren hämtar informationen från personuppgiftsansvarig.

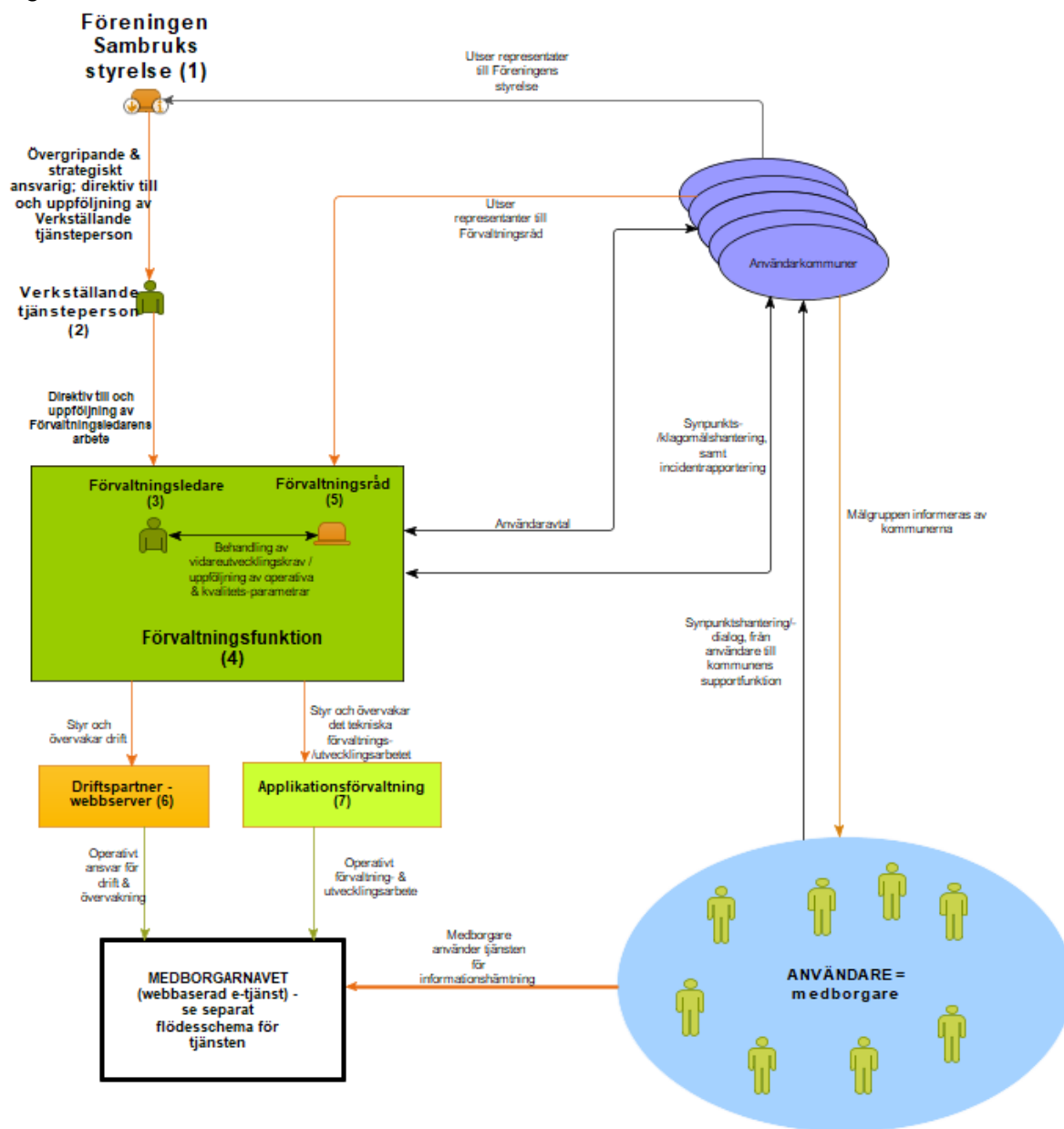
Det digitala hjälpsystemet för medborgaren (orange komponent) utgör ytterligare en grundläggande komponent. Hjälpsystemet förklarar och förenklar verksamhetsspråket och därmed myndighetsinformation för medborgaren vilket är en utmaning genom att informationen kommer från många olika källor. Hjälpsystemet bygger på nyttomeddelande enligt ÖTP, samt ytterligare mer verksamhetsnära beskrivningar.

Det skall särskilt påpekas att medborgarens tillgång till flera datakällor inte handlar om ”samkörning” av information om medborgaren från olika register utifrån ett myndighetsperspektiv, eller från ett kommersiellt aktörsperspektiv. Det handlar istället om att medborgaren själv ”sambrukar” myndighetsinformation, dvs ur ett medborgarperspektiv.

Vår erfarenhet av arbetet med digital myndighetsinformation är att det fortfarande finns många hinder för att öppna upp både kommunernas och andra myndigheters idag slutna verksamhetssystem och register. Medborgarnavet kommer därför också att vara ett viktigt verktyg för att påvisa kvarvarande hinder för tillgång till medborgarnas information.

Genom samarbete med etablerade Digidel-centers (<https://internetstiftelsen.se/kunskap/for-alla/digital-delaktighet/>) kommer projektet att aktivt involvera människor ur ett brett spektrum; genus, etnicitet, digital kunskap, funktionsvariationer. Medborgarnavet kommer därför att testas i verkliga användarfall för att säkerställa att tjänsten verkligen fungerar enligt medborgarens behov, förmåga och perspektiv.

Organisation

Anm; varje funktion i organisationsschemat ovan är numrerad, respektive funktions nummer återfinns i beskrivningen av varje funktion, nedan.

- Föreningen Sambruks **styrelse** (1) består av föreningsmedlemmarnas valda representanter och har det yttersta ansvaret för Föreningens verksamhet, inklusive 'Medborgarnavet'. Beslut om eventuell utvidgning eller förändring av omfattning/innehåll av tjänsten måste fattas av styrelsen – därigenom säkerställs att tjänsten fortsatt uppfyller de villkor som gäller för att undantas från tillstånd från Finansinspektionen. Eftersom tjänsten **inte** kan användas för betalningstransaktioner, finns inga specifika rutiner för uppföljning och rapportering av sammanlagda betalningstransaktioner. Styrelsen ger Föreningens Verkställande tjänsteperson uppdrag att svara för den operativa verksamheten och genom regelbunden återrapportering kontrollerar styrelsen att Verkställande tjänsteperson följer uppställda direktiv, planer och mål.

- **Verkställande tjänsteperson (2)** är styrelsens operativa funktion, med ansvar för att de olika uppdragen och projekten inom Föreningens verksamhet genomförs enligt uppställda och överenskomna mål. Verkställande tjänsteperson följer upp och återrapporterar regelbundet till styrelsen, vid ordinarie styrelsemöten.

Verkställande tjänsteperson ansvarar för:

- Inledningsvis upphandla och träffa avtal med leverantörer av
 - Serverdrift (6) – Ballou Internet Services AB
 - Applikationsförvaltning (7) – Definitivus AB
- Utse Förvaltningsledare (3), som svarar för den löpande, operativa förvaltningen och driften av Medborgarnavet
- **Förvaltningsledaren (3)** leder förvaltningsarbetet genom direktiv till och uppföljning av driftsfunktionen (6) för den webbaserade tjänsten, samt de applikationsutvecklarresurser (7) som anlitas för erforderliga programmeringstjänster. Förvaltningsledaren ansvarar också för synpunktshantering & -dialog med användare av tjänsten. Denna funktion svarar även för insamling, uppföljning och rapportering av tjänstens drift och transaktioner.
- Varje tjänst/motsvarande inom Föreningens verksamhet har en dedikerad **Förvaltningsfunktion (4)**, som omfattar ett **förvaltningsråd (5)** bestående av utsedda representanter från de kommuner som nyttjar den aktuella tjänsten samt en förvaltningsledare. Förvaltningsledaren (3) svarar för att drift, förvaltning och vidareutveckling av tjänsten utförs i enlighet med överenskommen förvaltningsplan. Förvaltningsplanen fastställs årligen av förvaltningsrådet och stäms regelbundet av – dels mellan förvaltningsledare och förvaltningsråd, dels mellan förvaltningsledare och Föreningens Verkställande tjänsteperson
- De kommuner som tar beslut att erbjuda 'Medborgarnavet' till sina invånare, tecknar särskilda användaravtal med Föreningen Sambruk genom Förvaltningsfunktionen. Därigenom kan respektive kommuns medborgare logga in till tjänsten och därigenom erhålla åtkomst till sina personuppgifter i anslutna myndigheters och företags informationssystem (se figur i föregående avsnitt)

Funktion för regelefterlevnad

Verkställande tjänsteperson ansvarar inför styrelsen att Medborgarnavet och dess förvaltningsfunktion följer de regler som gäller för betaltjänstverksamhet, enligt FFFS 2010:3

Detta ansvarsområde omfattar alltså att identifiera, mäta, styra, och rapportera och ha kontroll över de risker som betaltjänstverksamheten inom 'Medborgarnavet' är förknippad med.

Praktiskt utövas denna kontroll genom regelbundna uppföljningsmöten mellan Verkställande tjänsteperson och Förvaltningsfunktionen.

I de fall avvikelser eller felaktigheter i tjänsten upptäcks, rapporteras detta dels till Förvaltningsrådet, dels till Verkställande tjänsteperson, som – om felet anses allvarligt – rapporterar till styrelsen. Inom ramen för Förvaltningsledarens uppföljnings- och kontrollansvar ingår också att årligen övervaka att villkoren, främst minimibeloppet, för gällande ansvarsförsäkring är giltiga.

Riskhantering och riskkontroll

Risker förknippade med en webbaserad tjänst som 'Medborgarnavet' kan delas upp i två huvudkategorier, enligt nedan. Respektive riskkategori åsätts ett riskvärde, baserat på produkten av *sannolikhet* (1 = låg / 2 = medel / 3 = hög) att risken inträffar * konsekvens (1 = ingen/försumbar / 2 = noterbar/påtaglig / 3 = hög/kraftig) av att risken inträffar.

Varje risk med riskvärde > 3 specificeras med rutinbeskrivning, roll- & ansvarsförhållanden avseende upptäckt, rapportering och åtgärdsprogram.

Riskkategorier:

1. Handhavanderisker (mänsklig hantering av systemet)
 - a. oavsiktlig, felaktig hantering av tjänsten
 - b. avsiktlig, dvs intrångsförsök
2. Tekniska risker
 - a. fel/buggar i programkoden
 - b. störningar/avbrott i driftsmiljön

Riskkategori 1a – felaktig hantering av tjänsten *Riskvärde: $slh=2 * kons=1 \Rightarrow 2$*

Resulterar normalt i att användaren av tjänsten, med hjälp av tjänstens funktion för synpunktshantering, kontaktar den kommun som erbjuder tjänsten till sina medborgare (se text- och processbeskrivning under avsnittet 'Klagomåls-/synpunktshantering').

Riskkategori 1b – Intrångsförsök *Riskvärde: $slh=2 * kons=3 \Rightarrow 6$*

Ansvar för fortlöpande övervakning och kontroll, samt motåtgärder ligger hos driftsleverantörens (6 i organisationsschema, ovan). Om intrångsförsök upptäcks, rapporteras detta omedelbart till Förvaltningsledaren (3), som beslutar om eventuell vidare rapportering. Om ett intrångsförsök leder till driftsstörningar och/eller förlust/korruption av personliga data som hanteras i tjänsten, rapporteras detta omedelbart vidare till Verkställande tjänsteperson (2), berörda kommuner och – om personuppgifter berörs – till berörd(a) individer, i enlighet med Dataskyddsförordningen. Verkställande tjänsteperson bedömer, i samråd med Förvaltningsledaren (3), händelsens allvar och påverkan och beslutar därefter om eventuell relevant rapport till Föreningens styrelse (1) och till Integritetsskyddsmyndigheten, IMY.

Riskkategori 2a – Buggar/fel i programkod *Riskvärde: $slh=1 * kons=3 \Rightarrow 3$*

Innan driftsättning av tjänsten har denna genomgått noggranna funktionstester, för att eliminera eventuella programbuggar. Om det trots allt upptäcks något programfel efter driftsättning kan detta resultera i kontakt med tjänstens funktion för synpunktshantering (se text- och processbeskrivning under avsnittet 'Klagomåls-/synpunktshantering'), vilken hanteras primärt av den kommun som erbjuder tjänsten till sina medborgare. Om en sådan rapport inkommer, informeras Förvaltningsledaren (3) omedelbart, varvid denne kontaktar applikationsförvaltningsfunktionen (7), som analyserar felet och åtgärdar snarast möjligt. Om felet bedöms påverka tjänsten så att det finns risk för systemets integritet och funktion, initieras samma åtgärder som för Riskkategori 1b.

Riskkategori 2b: – störningar/avbrott i driftsmiljön *Riskvärde: $slh=1 * kons=3 \Rightarrow 3$*

Primärt ansvar; Driftsleverantören (6), kan även upptäckas och rapporteras av en person som försöker använda tjänsten. I det senare fallet kontaktas tjänstens funktion för synpunktshantering (se text- och

processbeskrivning under avsnittet 'Klagomåls-/synpunktshantering), vilken hanteras primärt av den kommun som erbjuder tjänsten till sina medborgare.

Rapport om driftsstörningen skickas till Förvaltningsledaren (3), som tillsammans med Driftsleverantören övervakar relevanta åtgärder. När felet avhjälpes sker återrapportering till Verkställande tjänsteperson (2).

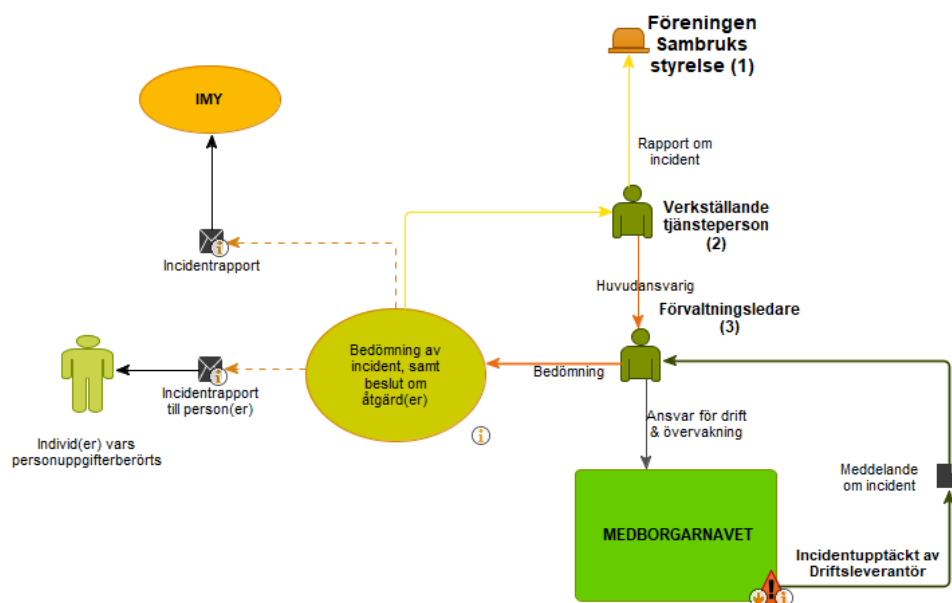
System för hantering av operativa risker

De system för hantering av operativa risker som är förknippade med tjänsten 'Medborgarnavet' omfattar två delar;

- I) **Rutin-, roll- & ansvarsbeskrivningar** för personer som är anlitate för drift, utveckling och förvaltning av tjänsten.

Olika larmrutiner designas för att upptäcka avvikelser och säkerhetsproblem. Larmen kan vara av olika karaktär, och kan t ex förmedlas via driftleverantörens personal eller utvecklare/förvaltningspersonal.

Eskalering enligt bedömd allvarlighetsgrad görs till Förvaltningsledaren (3) och eventuellt vidare, schematisk beskrivning av incidenthantering nedan.

Fastställd rutin för regelbundna säkerhetsgenomgångar:

- Periodicitet; en gång per halvår
- Ansvar; Driftsleverantör (6) rapporterar till Förvaltningsledaren (3)
- Exempel på punkter att gå igenom:
 - Stickprov av logginnehåll (applikationslogg, operativsystemlogg, webbserverlogg etc).
 - Kontroll av resursutnyttjande i server.
 - Återläsningstest från säkerhetskopior.
 - Kontroll av antimalware.
 - Kontroll av brandvägg.

- Kontroll av stark autentisering för fjärrinloggning (RDP).
- Certifikatskontroll. Kontroll av operativsystemspatchning.
- Kontroll av integrationskopplingar.
- Kontroll av periodiska körningar.

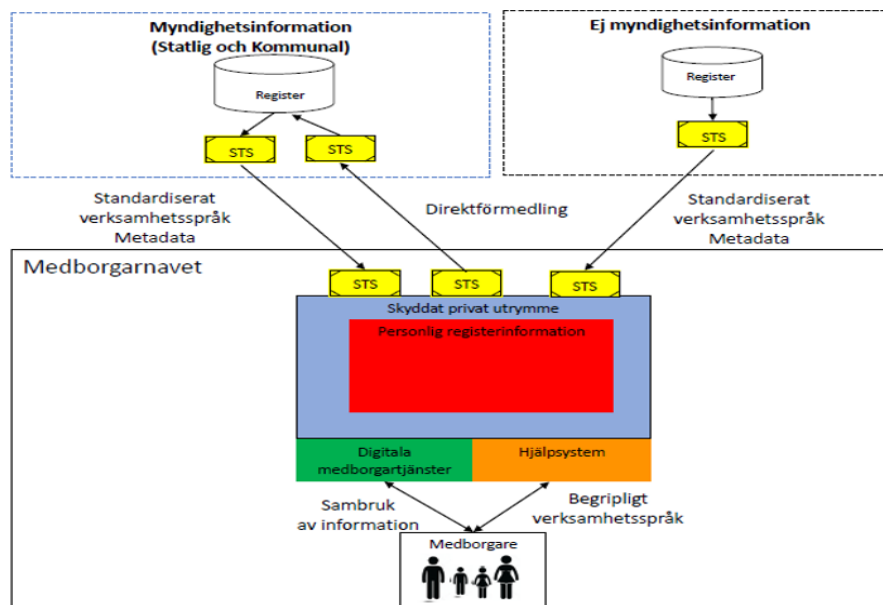
Säkerhetsläget följs kontinuerligt (t ex larm från betrodda källor om nypupptäckta säkerhetsbrister internationellt).

Detaljerade specifikationer, avseende roller, ansvar, rutiner och tekniska system för bl a säkerhet och riskhantering finns i bilagor till avtalet mellan Föreningen Sambruk och Ballou Internet Services AB. Avtalet omfattar även Personuppgiftsbiträdesavtal.

Motsvarande avtal tecknas också med utvecklare/förvaltningspersonal, vilket inkluderar sekretessåtaganden m m.

II) Tekniska system för övervakning av tjänstens drift och användning

I det följande beskrivs Medborgarnavet övergripande, inklusive system med lämpliga åtgärder och kontrollmekanismer för att hantera operativa risker och säkerhetsrisker som är förknippade med de bankinformationstjänster som ingår i Medborgarnavet.

Medborgarnavet ska betjäna medborgaren/invånaren med information hämtad ifrån olika datakällor. I detta aktuella fall handlar det om bankinformation, dvs kategorin "Ej myndighetsinformation" i figuren ovan (inga betaltjänster kan utföras, utan endast informationshämtning). De operativa risker och säkerhetsrisker som systemet är designat för (förutom en allmänt mycket hög säkerhetsnivå) utgörs alltså främst av tänkbara intrångsförsök, i syfte att olovligen få tillgång till information och kanske att förvanska information i misskrediteringsattacker e dyl, men inte att förorsaka direkt ekonomisk skada via betalningsbeordring.

Därmed krävs hög sekretess (både relaterat till GDPR och till allmän sekretessnivå hos informationen), samt förhindrande av informationsförvanskning. Medborgarnavet designas därför för tillitsnivå 3 enligt DIGG:s klassificering. Här finns bland annat krav på stark användarautentisering med BankID, men medför också krav på systemutvecklingen när det

gäller säkrad sessionshantering, kryptering av datakommunikation och säker drift. Föreningen Sambruk har lång erfarenhet av den typen av krav, baserat bl a på utveckling/förvaltning/drift av e-tjänster såsom "eAnsökan av ekonomiskt bistånd" och "Multifråga" för socialhandläggare.

STS-modulerna i figuren ovan (System-Till-System, dvs maskingränssnitt) är i bankfallet helt definierade av bankerna själva. Medborgarnavet design utgår ifrån att bankernas gränssnitt designats att vara tillräckligt säkra, och har med stor säkerhet granskats noga. Medborgarnavets STS-moduler är alltså utvecklade helt enligt bankernas instruktioner. Vid uppsättning av Medborgarnavet kommer bankerna att ge sitt godkännande för att ge tillgång till kontoinformation.

En viktig aspekt, eftersom Medborgarnavet just har medborgaren i centrum, är att informationen läggs i ett "Skyddat privat utrymme", temporärt. Medborgarnavet designas för att denna privata information aldrig ska kunna misstänkas läcka ut till obehöriga, ej heller "läcka in" t ex till en ansluten kommun (om inte medborgaren aktivt väljer att inge informationen). Om det senare fallet skulle inträffa skulle i detta innebära att informationen kunde ses som inkommen handling till kommunen och därmed populärt uttryckt "bli offentlig handling", som potentiellt kunde begäras ut.

Medborgarnavet förses med ambitiös loggning enligt DIGG:s råd, dels för att ge spårbarhet i händelse av brottsmisstanke, dels för att kunna leta efter eventuella fel, men även för att ge användningsstatistik för kapacitetsplanering mm. Loggar gallras enligt adekvata principer, bl a ur GDPR-synvinkel.

Systemutveckling och förvaltning

Utveckling bedrivs enligt "best practices"-principer, i flera separata miljöer såsom Utveckling-Test-Drift. Installation i driftmiljö sker först efter godkänd test. Programkoden versionshanteras noga för att ge spårbarhet och för det ska gå att veta exakt vilken kod som kördes vid ett givet tillfälle.

Utvecklingsarbetet genomsyras av säkerhetsöverväganden och samtidigt av fokus på användarnytta. IT-arkitekterna/systemutvecklarna utgörs av personer som har arbetat i många år inom Sambruk. I teamet finns exempel på personer som även utbildar i IT på hög akademisk nivå och inom näringslivscertifieringar.

Drift

Ansvaret för driften av Medborgarnavet upphandlas till en drifttjänst som ger en driftsmiljö som logiskt och säkerhetsmässigt sett är helt isolerad från andra driftskunder. Företaget åtar sig hög nivå av säkerhet och inkluderar tjänster för rådgivning, säkerhetspatchning samt säkerhetskopiering till geografiskt åtskild plats. Redundans i lagring och internetpåfart finns.

Riskbedömning

Riskbedömningen för tjänsten 'Medborgarnavet' utgår från ett riskanalysarbete i samverkan mellan parterna som gemensamt driver informationstjänsten 'Sammansatt Bastjänst för Ekonomiskt bistånd' – SSBTEK. Ursprunget till 'Medborgarnavet' härrör från en e-tjänst – eAnsökan-Ekonomiskt bistånd – som Föreningen Sambruk utvecklat och implementerat fem år innan SSBTEK driftsattes. Sedan SSBTEK implementerats som en myndighetsgemensam informationsväxel, anslöts eAnsökan till SSBTEK. Eftersom den grundläggande idén och funktionaliteten i eAnsökan (en individs möjlighet att själv hämta relevant information om sig själv, från myndigheters och andra aktörers informationssystem) alltså ligger till grund för 'Medborgarnavet' utgår riskbedömningen nedan från samma, väl etablerade grund.

Respektive riskkategori åsätts ett riskvärde, baserat på produkten av *sannolikhet* (1 = låg / 2 = medel / 3 = hög) att risken inträffar * konsekvens (1 = ingen/försumbar / 2 = noterbar/påtaglig / 3 = hög/kraftig) av att risken inträffar.

Beskrivning av risker/hot

ID	Beskrivning	Slh	Kons	R-värde
1.	Brister i krypto/säk => PU-incidenter	1	3	3
2.	Risk att integritet i 'Medborgarnavet' komprometteras	1	2	2
3.	Attack: falska svar ges fast ingen fråga ställts	1	2	2
4.	ID-kapning, bedrägeriförsök Identifiera individen? Falska ansökningar systemattack	1	3	3
5.	Falska frågor ställs till tjänsten (av falsk part	1	2	2
6.	Risk fel person loggar in trots stark autentisering	1	2	2
7.	Ansökan från annan person, då frågan ställts i annans namn	1	3	3
8.	Bristande datakvalitet	2	3	6
9.	Osäkerhet kring webbläsare, t ex vid angrepp mot användarens dator	2	2	4
10.	"Läckage" om ställda frågor/svar => PU-incident (försumbar kons, mkt stor sannolikhet)	3	1	3

Skydd/åtgärder mot risker/hot

Samtliga risker bedöms och beaktas fortlöpande, enligt beskrivningar i avsnitten I och II ovan. För de risker/hot med riskvärde > 3 specificeras särskilda rutiner, enligt nedan.

ID 8 – bristande datakvalitet;

ansvar för detta ligger hos respektive informationsleverantör, dvs myndigheter, kommuner, banker. Upptäcks av individen och rapporteras antingen till den institution som levererat felaktig och/eller bristande data.

ID 9 – virusangrepp mot användarens egen datorutrustning;

generellt problem i dagens digitaliserade samhälle. Ansvaret för den utrustning (egen eller annans, eventuellt publik dator – vilket dock är mycket osannolikt, med tanke på den personliga information som visas) som används ligger helt på användaren. Via Medborgarnavets användargränssnitt kommer tydliga och pedagogiska instruktioner att vägleda användaren, inklusive varna för tänkbara risker och hot mot datormiljön.

Säkerhetsåtgärder, övervakning och kontinuitetsshantering

Dessa punkter är beskrivna och överenskomna i avtal mellan Föreningen Sambruk och kontrakterad Driftsleverantör (6) – se vidare dessa avtal och bilagor.

Klagomåls-/synpunktshantering

Även om 'Medborgarnavet', som till sin digitala natur är en nationell tjänst, kommer tjänsten att etableras inom ramen för enskilda kommuners digitala tjänsteerbjudande gentemot sina invånare. De kommuner som tar beslut att erbjuda 'Medborgarnavet' till sina invånare, tecknar särskilda användaravtal med Föreningen Sambruk genom Förvaltningsfunktionen. Därigenom kan kommunens medborgare logga in till tjänsten och därigenom erhålla åtkomst till sina personuppgifter i kommunens, men även anslutna myndigheters och företags informationssystem. Om en individ upplever problem med tjänsten och vill framföra synpunkter/klagomål på densamma instrueras att lämna klagomålet till i första hand kommunens ordinarie kundtjänst.

Klagomålet kategoriseras enligt följande;

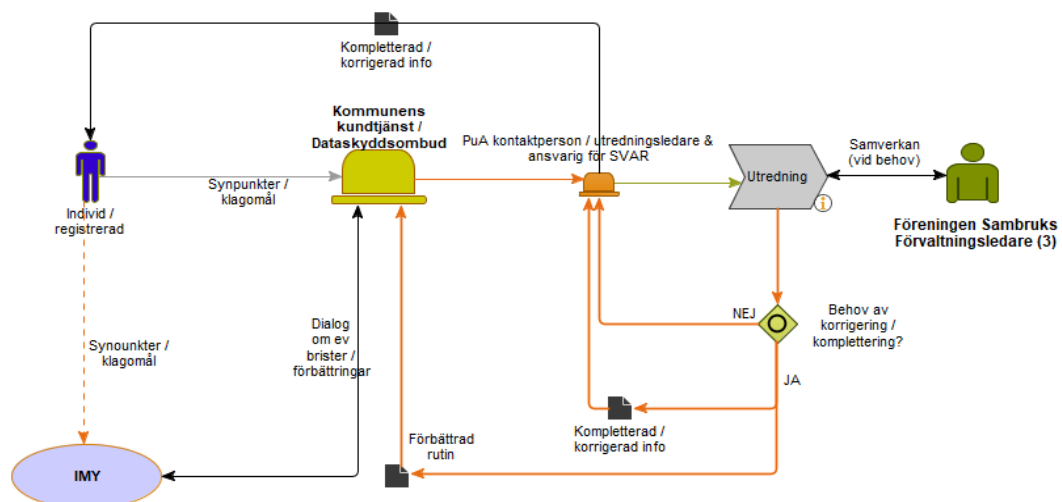
- Klagomål relaterat till individens personuppgift(er);
 - Om personuppgiften som klagomålet refererar till behandlas av kommunen => kommunen är Personuppgiftsansvarig => hänvisning till kommunens Dataskyddsbud, som behandlar klagomålet och ansvarar för relevant hantering av klagomålet
 - Om personuppgiften som klagomålet refererar till inte behandlas av kommunen => hänvisning till den myndighet/organisation som är Personuppgiftsansvarig för den aktuella personuppgiften
 - Om den klagande individen anser att behandlingen av dennes personuppgifter inom ramen för Medborgarnavet inte följer Dataskyddsförordningen, eller att kommunens/Föreningen Sambruks hantering av klagomålet avseende behandling av Personuppgifter inte hör sammats, kan individen lämna klagomål till Datainspektionen.

Föreningen Sambruks Förvaltningsledare (3) för Medborgarnavet kommer vid behov att samverka under utredningsfasen med kommunen.

Om kommunen är Personuppgiftsansvarig, kommer kommunens Dataskyddsbud att svara för dialog med IMY, samt – vid behov – Medborgarnavets Förvaltningsledare, för vidare åtgärder.

- Annat klagomål, t ex prestanda, datakvalitet (ej personuppgift) => kommunens kundtjänst svarar för förmedling av klagomålet till kommunens tekniska helpdesk, som vid behov samverkar med Medborgarnavets Förvaltningsledare (3). När relevanta åtgärder genomförts svarar kommunens kundtjänst för återrapportering till den klagande.

Rutin för klagomåls-/synpunktshantering åskådliggörs nedan:

Insamling av statistiska uppgifter

Driftsleverantören (6) svarar för insamling av driftstatistik, inklusive eventuella upptäckta hot, risker eller dylikt. Normal driftstatistik rapporteras månatligen till Förvaltningsledaren (3). Upptäckta hot, eller andra risker rapporteras omedelbart till Förvaltningsledaren (3).

Applikationsförvaltaren (7) analyserar veckovis loggar och rapporterar detta veckovis till Förvaltningsledaren (3).

Förvaltningsledaren (3) sammanställer ovan beskrivna rapporter och återrappporterar statistik och eventuellt genomförda åtgärder månadsvis till Verkställande tjänsteperson (2) och Förvaltningsrådet (5).

Externa resurser

Utöver Föreningens interna resurser, kommer vissa arbetsinsatser att genomföras av externt anlidade parter:

- Den webbaserade tjänsten 'Medborgarnavet' kommer att driftas som en sk molntjänst, hos företaget Ballou Internets Services AB (org.nr 556520-1984), som är specialiserat på denna typ av tjänster, på motsvarande sätt som flertalet övriga tjänster inom Föreningens ram. Föreningen har idag avtal med Ballou Internet Services AB, GleSYS AB, eller Cygate/Ipeer AB. Samtliga företag är baserade i och har all serverutrustning lokaliserad i Sverige.
- Applikationsutveckling och -förvaltnings kommer att skötas av det svenska företaget Definitivus AB (org.nr 556666-6003), med vilket Föreningen haft ett mycket långt samarbete.

Föreningen Sambruk kommer *inte* att anlita ombud för att driva tjänsten 'Medborgarnavet'.

Projekt

Nya projektidéer

För att stärka föreningen Sambruk är det av vikt att det finns ett inflöde av nya projektidéer och ett därpå följande utökat erbjudande till föreningens medlemmar. Hur inflödet av nya projektförslag till Sambruk sker kan behöva ses över liksom hur information om nya projektförslag når medlemmar kan behöva bli tydligare.

Tidigare verksamhetsår har urvalskriterierna för nya projektidéer varit att:

- Projektidén ska vara innovativ
- Det ska inte finnas någon existerande marknadsaktör
- Det ska vinnas en väsentlig och/eller bred verksamhetsnytta – framförallt ur ett medborgarperspektiv

Målsättning

Styrelsen har formulerat mål för nya projekt inom Sambruk.

- Föreningen Sambruk ska vara den självklara samarbetsparten för utvecklingsbehov som medlemmar har och förmedlar till föreningen som möjliga för Sambruk att realisera.

KLM kommunala lantmäterimyndigheterna

I dag finns det 39 kommuner som har egen lantmäterimyndighet, Kommunala lantmäterimyndigheter (KLM). Målet med KLM är en effektiv och rättssäker fastighetsbildningsprocess inom en effektiv samhällsbyggnadsprocess, både i staden och på landsbygden. Det finns ett gott samarbete mellan dessa myndigheter och arbetet hålls samman genom ett nätverk som är upprättat för detta syfte hos Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Nätverket har en styrgrupp och en budget.

I dagsläget levererar Lantmäteriet programvara (Trossen) till samtliga KLM för att handlägga förrättningar. Lantmäteriet planerar att bygga ett nytt system och avser att optimera programmet för att fungera för deras egna processer. Lantmäteriet har inte efterfrågat den kommunala kravställningen eller tagit något beslut om att tillhandahålla det nya systemet till KLM.

Det är inte ekonomiskt eller praktiskt hållbart att varje KLM utvecklar egen programvara, utan det vore en stor fördel om det kan ske gemensamt. En kommunal programvara kan även integreras med övriga delar i samhällsbyggnadsprocessen som kommunen ansvarar för, såsom plan och bygglov. KLM-nätverkets styrgrupp har i uppdrag att jobba för ett gemensamt handläggningsstöd för samtliga medlemmar.

Sambruk har från medlemmarna i KLM-nätverkets styrgrupp fått i uppdrag att tillsammans med KLM-nätverket utarbeta en projektplan för en kravspecifikation och vara den sammanhållande parten i arbetet att ta fram krav. Kravspecifikationen kan komma att nyttjas gentemot Lantmäteriet, om de beslutar sig fortsätta arbeta tillsammans, eller så kommer arbetet att gå vidare i Sambruk som då också kommer att hålla i utvecklingen av ett nytt system för KLM.

Hantering av appar och personuppgifter

I samarbetet med Skolfederations seminarier serie framkommer hur stora utmaningarna och behoven är för varje enskild huvudman. Det finns en uppsjö av ansvar och aktiviteter som varje skolhuvudman behöver göra och som samtidigt skulle kunna göras i samverkan så att varje huvudman inte behöver uppfinna hjulet om och om igen.

Några av dessa som föreningen Sambruk klivit fram för att skapa en aktivitet kring är möjligheten att få fram ensade PUB-avtalsbilagor för digitala läresurser samt den administrativa och juridiska hanteringen av appar i undervisningen. Det är två separata projekt som drivs med ett färre antal kommuner involverade i ensningen av PUB-avtal, meden 21 kommuner för närvarande deltar i projektet Hantering av appar.

Nätverk och seminariedagar

Nätverk och seminariedagar som ordnas i samarbete med föreningens medlemmar är en viktig aktivitet för att engagera medlemmar och skapa positiv energi i föreningen. Nätverk etableras ofta för ett särskilt syfte och fortlever så länge just det behovet finns. Nätverksaktiviteter är därför dynamiska i förhållande till medlemmars behov. Kompetensnätverk inom Sambruk blir även en för medlemskommunerna personalvårdande medlemsförmån.

I förvaltningen av föreningens tjänster skapar förvaltningsråden tydliga nätverk kring en specifik verksamhetsfråga och yrkesgrupp.

För att kunna driva nätverk är Sambruk beroende av att någon eller några av föreningens medlemmar är aktiva i att driva nätverket. Alternativt att någon form av samfinansiering görs för att driva ett nätverk.

Mål

Föreningens mål för nätverk och seminariedagar är:

- Det ska finnas två kompetensnätverk med ett tydligt och relevant innehåll för digitalisering i samverkan med minst 20 deltagande (medlems)kommuner (2022)
- Sambruk ska årligen stå som aktiv delaktig i eller värd för 1-2 digitala konferenser med olika teman. Sambruk och dagens områden/tjänster ska presenteras för medlemmarna med hjälp av webinar. (2021)

Skolfederation – Internetstiftelsen

Skolans digitalisering är en stor och långsiktig utmaning för hela sektorn. För att undvika att alla skolhuvudmän själva ska behöva uppfinna hjulet behövs en god samverkan mellan alla aktörer inom skolväsendet.

Skolfederation erbjuder en neutral plattform för samverkan mellan skolhuvudmän, myndigheter, kommunalförbund och branschorganisationer. Där kan aktörer mötas och utbyta erfarenheter om sina lösningar på de utmaningarna skolan står inför. Ju fler som kan vara med och samverka desto bättre.

Sambruk är en aktiv samverkanspart till Skolfederation och kommer under 2021 fortsatt att medverka vid de seminarier som arrangeras.

Digital signering - nätverk

Nätverket för kompetens- och erfarenhetsutbyte inom digital signering drivs tillsammans med nätverket Kivos för att bidra till förbättringar för kommuner, även Högskolan i Skövde deltar. Det finns ett stort intresse hos kommuner, såväl medlemmar som icke-medlemmar att delta i nätverket. Nätverket arbetar genom seminariedagar och ämnesvalet styrs i första hand utifrån regionala eller lokala behov.

Strategisk kravställan inom skolan

Nätverket för kravställan Elevregister för att diskutera och utbyta erfarenheter om upphandling av elevregister träffas någon gång per termin för kompetensutveckling av deltagande kommuner genom erfarenhetsutbyte och externa föreläsare. Nätverket arbetar genom seminariedagar och ämnesvalet styrs i första hand utifrån regionala eller lokala behov.

Digidel

Föreningen Sambruk har sedan 2014 deltagit i Digidelnätverkets nationella samverkansgrupp. Föreningen Sambruk, åtog sig i enlighet med regeringsbeslut om bidrag för 2018 att inrätta en central samordnings-/och kampanjorganisation i syfte att främja digital delaktighet och ge möjlighet för personer att höja sin digitala kompetens.

För 2018 och 2019 fick föreningen regeringsbidrag för att driva nätverket, under 2020 bistod Internetstiftelsen med finansiering för att kunna fortsätta ett fåtal aktiviteter inom Digidel. För 2021 finns inte någon finansiering klar för Digidelnätverket.

Åtagandet innebär att bidra till ökad kunskap och samverkan i digitaliseringsfrågor genom att mobilisera och stödja nätverkets aktörer runt om i landet och bjuda in till dialog med nationella aktörer. Att genomföra de båda kampanjveckorna ALL DIGITAL Week och eMedborgarveckan ingick också i åtagandet. Med det finansiella bidraget från Internetstiftelsen har nätverket också koordinerat befintliga och stöttat uppstarten av, Digidelcenter i de kommuner där sådana finns.

Den nytta Digidelnätverket bidrog till för medlemmarna

- + **Hjälp att öka kompetens hos kommunens medborgare och att öka den digitala delaktigheten!**
Genom e-Medborgarveckan samt All Digital Week som är en europeisk kampanjvecka stöds kommunerna i att kunna arrangera värdefulla aktiviteter för att öka den digitala delaktigheten bland sina medborgare.
- + **Stöd till kommuner!**
I e-Medborgarveckan som genomförs i oktober får medlemskommuner stöd med kompetens, metoder och erfarenhet att arrangera värdefulla insatser för kommunernas medborgare. Med regionala konferenser som Digidelnätverket initierar och bidrar till får regioner och kommuner stöd med metod, kompetens och erfarenhet i hur den digitala delaktigheten kan öka. De regionala konferenserna bildar också kunskapsnätverk för detta. För de kommuner som vill starta Digidelcenter finns också material och information om detta.
- + **Exponering för Sambruk!**
Genom deltagande i kampanjveckor, Almedalen och Internetdagarna samt som kompetensnätverk för Digidelcenters får Föreningen Sambruk exponering av varumärket.

Nätverket har i skrivande stund ingen finansiering. Det finns medel för att driva All Digital Week men finansiering för kontinuerlig verksamhet eller aktiviteter runt e-Medborgarveckan har ingen finansiering.

IoT Sverige

IoT Sverige är ett program som ger stöd och finansierar innovativa IoT-projekt över hela landet. Syftet med programmet är att ge alla Sveriges invånare en god livskvalitet och en bättre och effektivare välfärd. Programmet vill också öka vår innovationsförmåga, skapa en hållbar välfärd som gynnar både Sveriges tillväxt och konkurrenskraft, så att vi kan lösa globala samhällsutmaningar.

IoT Sverige har kontaktat Föreningen Sambruk, vi kommer att gemensamt utforska möjligheterna att anordna webinar för att höja kompetensen om och förståelsen för IoT och dess möjligheter för verksamhetsutveckling.

Organisation

Styrelsen

En målsättning som föreningen har för sammansättning av Sambruks styrelse är att alltid sikta på att ha minst tre medlemmar som inte jobbar med it.

Verkställande organisation

Förvaltning och projektledning

Sambruk har nu två anställda förvaltningsledare utöver verkställande tjänsteperson. Regulatoriska krav från myndigheter på Sambruks tjänster ställer även högre krav på Föreningen Sambruks arbete med projekt och tjänster. Under 2021 planerar föreningen därför att anställa ytterligare en förvaltningsledare.

Ekonomi och administration

Föreningen Sambruk anlitar Sekreterarjouren i Sandviken för att sköta redovisning samt övrig kansliadministration. Föreningens revisor är PwC.

Finansiering

Föreningens medlemsavgifter finansierar det centrala kansliet, verkställande tjänsteperson och gemensamma aktiviteter som gagnar föreningen och dess verksamhet. Huvudprincipen är att Föreningen Sambruks tjänster är självfinansierade och att föreningens förvaltningsledning också täcks in av den utdebitering för tjänster som föreningen gör. Detta blir för några av tjänsterna en förändring som inte kommer att kunna göras enbart med ett års avgiftsjustering. Under 2019 påbörjades förändringen och får fortsätta i lämplig takt i samråd med berörda kommuner.

Även nätverk och webinar finansieras vilket görs antingen direkt av enskilda medlemmar som bidrar med egna resursen eller beslut om samfinansiering för en resurs som kan föra arbetet framåt i ett nätverk.

Särskilda projekt finansieras i särskild ordning och beslut för respektive projekt.

Budget

Resultaträkning	Resultat 2020	Budget 2021
Föreningens intäkter		
Medlemsavgifter	2 414 950	3 400 000
Nettoomsättning	15 347 705	8 960 000
Bibblix		7 760 000
Övriga intäkter	75 948	
Summa föreningens intäkter	17 838 603	20 120 000
Föreningens kostnader		
Övriga externa kostnader	-16 207 476	-17 736 000
Personalkostnader	-1 606 072	- 2 352 000
Summa föreningens kostnader	-17 813 548	-20 088 000
Verksamhetsresultat	24 581	32 000